

אם פתח הבית עשוי מברזל [כגון פלדלת] ואי אפשר לקבוע המזוזה על ידי מסמרים, ויכול להדביקה בדבק חזק, רשאי לעשות כן, ולהדביקה היטב על מזוזת הבית, שגם הדבקה על ידי דבק נחשב לקביעה על המזוזה.

בגמרא במנחות (דף לד סע"א) מוכח שעכ"פ חיבור על ידי טיט או סיד מועיל לגבי מזוזה, שאמרו שם שאלמלא למדנו בגזרה שוה שצריך לכתוב מזוזה על ספר, (שנאמר כאן וכתבתם, ונאמר להלן וכתב לה ספר כריתות, ללמד שצריך לכותבה על ספר) הייתי אומר שיכתוב פרשת מזוזה על האבן ויקבענה בפתח המזוזה. ע"ש. ומכיון שכן יש לומר שגם בדביקה בדבק בשער ברזל, שפיר דמי, ויאמר לדבק טוב הוא. שבכמה מקומות מוכח שהדבקה על ידי דבק נחשבת לחיבור גמור (עיין ביו"ד סימן ר"פ ובאחרונים שם). וכ"כ הגרי"מ אפשטיין בספר ערוך השלחן (יו"ד סימן רפט סעיף טו) דמסתברא שאם יכרוך המזוזה בנייר וידבקנה אל מזוזת הפתח דשפיר דמי, כי מה

שאלות ותשובות שנשאל מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

א. שאלה: כיצד צריך הסופר לכתוב במגילה: בפרק ו' (פסוק ט) והלבשו או והלבישו. בפרק ח' (פסוק יא) להרוג או ולהרוג. בפרק ט' (פסוק ג') בפניהם או לפניהם. בפרק ט' (פסוק י"ט) ופסוק כ"ב) ומשלוח או ומשלח. בפרק ט' (פסוק ל"א) לקיים או לקים.
תשובה: והלבישו - ביו"ד. ולהרג - בוא"ו. לפניהם - בלמ"ד. ומשלח - בלי וא"ו. לקיים - ביו"ד אחת.
ב. שאלה: אדם שקנה מגלת אסתר שכתובים

אור ההלכה

מס' 133 | אדר ב' תשפ"ב | שנה י"ב | ל'ע"נ יוסף בן זונה, טובה בת צלחה ע"ה

מסן הסת"ם
יד רפאל
לוחית הספן יוסף הירבה

שע"י ישיבת "כסא רחמים" ספרדים
ג'ש החסיד תעניו רבי רפאל מאזוז אביו של הנתיק "איש מצליח" וצ"ל
בנשיאות: מרן מופת הדור הראשיל רבנו עובדיה יוסף זצ"ל
ומרו ראש הישיבה הגאון הגדול רבנו מאיר מאזוז שליט"א
בראשות הרה"ג שלמה מועלם שליט"א
כתובת: רח' הרב עזריאל 26 ב"ב. טל': 03-5747316
בימים א-ה, בין השעות 14:00 - 13:00

דבר העורך

קטלוג ספרי יסוד לסופרים ומגיהים

האלף לך שלמה
1000 שיעורי סת"ם
לצפייה/שמיעה בדיני סת"ם.
תפילין ומזוזה, השיעורים
מועברים בשפה פשוטה
ושוה לכל נפש בעניינים
אקטואליים ומעשיים
הנחוצים לכל אדם. אפשרות
לצפייה או שמיעה באמצעות
הדיסק המצורף. אורך כל
שיעור בין 3-6 דקות

חוברת מפתחות
ל-1000 שיעורים

סדרת הספרים יריעות שלמה ד' חלקים
הסדרה כוללת: ארבעה חלקים: חלק א' דיני כתיבת סת"ם בצורה
יסודית המקיפה את כל הדינים
הנצרכים לסופר סת"ם. חלק ב'
המכיל כללים ויסודות בצורת
האותיות, וכן קונטרס שער התמונה
צלום כתבי יד מרבתינו הגאונים
ראשונים ואחרונים. וקונטרס הגה
כהלכה, הדרכה מעשית למגיה
סת"ם. מרגע קבלת הסת"ם ועד
לסיים מלאכתם מלווה בתמונות
להמחשה. חלק ג' הכולל את כל השינויים בצורת האותיות מאל"ף
ועד ת"ו עם תמונות להמחשה. חלק ד', דיני מחיקת השמות
הקדושים ושמירתם, כתיבת השמות לשמה, ודיני השמות הכתובים
על כלים וברבים שונים. קונטרס שמות קודש. ספק וחול.

חוברת צורת האותיות
צורת אותיות הא"ב
בכתיבה ספרדית מהודרת
ואופן כתיבת כל אות ואת
בשליבים.

חוברת משנת הסופרים
שאלות חזרה בהלכות
סת"ם וכהכנה למבחן
לסופר מוסמך.

חוברת כבוד השם
פסקי דינים בהלכות
השמות הקדושים
ושמירתם, והמנועות
מבזיונם בדינים הנצרכים
לכל אדם, רבנים, אברכים,
הקונטרס נחוץ בעיקר
למלמדים ועורכי ירחונים
שנחקלים רבות בבעיות
אלו.

חוברת משנת המגיה
שאלות חזרה על יריעות
שלמה ח"ג עם תמונות
האותיות וכהכנה למבחן
למגיה מוסמך.

ניתן להשיג את הספרים במכון יד-רפאל בימים א-ה בין השעות 13-14 או בחנויות הספרים המובחרות. יש אפשרות למשלוחים על ידי צייגנו לכל חלקי הארץ בתאום טלפוני. במכון: בין 13-14 03-5747316
נייד: בשעות הערב 050-6303848

שאלות מבית הוראה יד - רפאל

מאת הר"ר א' אדיר הכהן שליט"א
חמ"ס ילקוט כהונה ג"ח וש"ת יען הכהן ג"ח ועו"ס

המשך מגיליון קודם

פסיקת הלכה ע"פ שמועות מרבנים

ומכל האמור חזינו שקשה לסמוך על שמועות משם גדולי הרבנים, ובפרט משם מרן החזו"א והגר"ש אלישיב שרבו השמועות הסותרות בשמם, ובפרט שלעיתים העידו שאף הם התפלאו על מה שאמרו בשמם. וגם מרן מלכא הגר"ע יוסף זצ"ל כתב בהסכמתו לספר מעין אומר (להרה"ג רבי יהודה נקי, ששימש לפניו והיה שואלו שאלות שהופנו ללשכתו, והעליה אותם על הכתב), שאין ללמוד מהם הלכה למעשה, אחר שפעמים היו בגדר הוראת שעה וכדומה. וע"ש. ופעמים טובא נאמר בשם מרן הגר"ע יוסף הלכות מפי השמועה ונתברר שהשמועות לא היו נכונות או שרק הנהגו בראשו כאומר שיש פנים לצד זה ואיהו לא סבירא ליה הכי (וע"ע להגר"י ברכה פשו"ת ברכת יהודה חלק ה' ענינים שונים סי' ט"ז וחלק ו' חאו"ח סי' ז' באורך, ואף איהו נופיה בשמועות שהיא בספריו, אף שאין ספק שהשחלל לדייק בהם. פעמים שבאו שלא בדקדוק כמו שהבאתי דוגמאות לזה בספר גם אני אודך ח"א סי' א' בהערה). וכן ראינו למר"ד ועט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הנאמן נר"ו בירחון אור תורה (כסלו תשמ"ח סימן מ"ח) שכתב להעיר על ספר שיצא על ידי חכם גדול מחכמי הישיבה, וזה לשונו: בדבר אחד יש להעיר, שמתבא כמה חידושים בע"פ מרבני הישיבה, ולפעמים האומר נתכוון למשהו אחר, והיה לנו נסיון במקרים דומים שכתבו התלמידים דברים שאינם נכונים בשם וכו'. ע"כ. ושוב נדפסו בספרו מגדולי ישראל חלק ד' (ועמוד ת"ע). וכבר שמענו כמה פעמים ממנו ששכחתיים בשמו דברים רוצה הוא לראותם קודם ההדפסה, וכן נהגתי להביא לפניו דברים שכתבתי בשמו שיעבור עליהם קודם ההדפסה (וראה בדבריו בהסכמות לספרי הקטנים ויען הכהן ופרח מטה אהרן). וכן פעמים אומר לי להשיב בכתב או במאמר, ואומר לי איזה דברים, ופעמים שמבקש להביא לפניו קודם שליחת המכתב, למען יהיו הדברים מדויקים ולא תצא תקלה חלילה. [וכל שכן אם זה הספר מלוקט ממה שהשיב לכמה שואלים בכתב ובעל פה, שפעמים שראה המשיב להקל או להחמיר לפי

מדרגתו הרוחנית של השואל. ובפרט היכן שאחר כך ליקטו וערכו את התשובות מתוך הקלטות של השיחות לפסקי הלכות, שפעמים ששינו את הלשון שתהא מותאמת לצורת פסקי הלכות, כגון ספר "מאמר מרדכי" ח"א על הלכות סת"ם של הראשון לציון הגר"מ אליהו זצ"ל, שצריך זהירות רבה כשבאים להורות מפסקים אלו לראות אם הם פסקים ברורים, או שהם דברים תמוהים¹ שבה יתכן ונאמרו באופן מיוחד לשואל מסוים, או ששמע השומע וטעה ולא הבין כוונת הרב כלל. וכו"ב].

ג. וכל שכן בספרים שרובם ליקוטי שמועות, ולעיתים מכלי שני ושלישי או "מפי השמועה", וללא הסבר המניח את הדעת, שקשה לסמוך על שמועות אלו, רק בתור סמך בעלמא. וע"ע למר"ד הגר"מ הלוי זצ"ל בהקדמתו לשו"ת תפלה למשה חלק ב' שכתב: ובאמת כמו צער בנפשי שרוב ככל הספרים בהלכה ומחבריהם אברכים וראשי ישיבות וכוללים, אינם פרי מחשבה עצמית של המחבר, רק ליקוטים משמועות ששמעו מרב פלוני או אלמוני. ואע"פ גדול כבודם בעיני אברכי ותלמידי הישיבות. ואני אומר בענייני הלזה מגיע כ"כ יקר וגדולה, אתמהה. ואף שאין עיני צרה בתלמידי חכמים, ואדרבה יקר וגדול כבודם בעיני, מ"מ חייבים לדעת האמת ולא ללכת בעינים עוורות אחר דעותיהם והשקפותיהם של רבים. ודי בזה. עד כאן. וזה כתב בהנהגה שהשמועות נכונות, ואע"פ שבר שלא העיקר השמועות, אלא לעמול בסוגיא ולראות מה העיקר על פי הוכחות וראיות מדברי רבותינו הראשונים והאחרונים, ואח"כ בתור צירוף וסיוע יכולים להביא גם עוד חכמים שפסקו כן. וכל שכן לפי האמור לעיל מפי הגדולים עצמם שפעמים הרבה שלא דייקו בדבריהם, שבדאי אי אפשר לסמוך על השמועה אם אינה נראית מחמת עצמה על פי הכתוב בדברי הפוסקים אשר מפייהם אנו חיים. וכן האריכו עוד כמה חכמים בספריהם להתרעיל על התקלה היוצאת מפי שמועות אלו, שאין לסמוך עליהם ללא כירור מעמיק בתוכן הדברים שיש בהם (אף שאין ספק שמלאכה וטובה רבה עשו מלקטים אלו). והאריכות אך למותר.

והיה רצון שנזכה ללמוד וללמד לשומר ולעשות ולא תצא תקלה ומכשלה תחת ידינו. ובקרב ממש נראה בבנין בית מקדשנו ותפארתנו. אמן.

1. ואכן כתבו שם בשם הרב זצ"ל כמה דברים תמוהים ונכתבו כמה מהם כגון: מש"כ שם בעמוד קנ"ח סעיף ו' שאם שכח הסופר לומר בפיו את הקידוש לפני הכתיבה אך קידש במחשבה כשר בדיעבד. ע"כ. וזה נגד פסק מרן ורוב האחרונים עיין ביריעות שלמה ח"א פרק ה' סעיף א' ובהערה שם. עוד כתבו שם עמוד קס"ב סעיף ט"ז שאם בא לתקן ניתוק שאינו ניכר להדיא לכתחילה יתקן לשמה ובדיעבד אם לא תיקן לשמה, כשר. ע"כ. וזה מעשה כתיבה גמור בחיבור פיסוק ופסול, אם לא אמר לשמה וכמ"ש המשנ"ב (ס"ק צג) ודעת קדושים (סימן רעד סק"א). עוד כתבו שם בעמוד רכ"ח סעיף ח' כתב אות ק' והיה צריך לכתוב ל', הטוב ביותר שימחק הרגל הפנימית ואז יתקן את הלמ"ד [כאשר אין בעיה של כסדרן] ואמנם אם עשה הפוך כשר. ע"כ. והסיום "שאם עשה הפוך כשר" [שלא ציינו לו כל מקור] דהיינו שהוסיף תחילה הוא"ו שעל הלמ"ד ואח"כ מחק רגל הקו"ף, וזה מאוד תמוה שיש כאן חק תוכות ממש, קו"ף ולמ"ד משמשים יחדיו, ואי אפשר להאמין שהרב התיר חק תוכות כזה? הרי המשנ"ב במשנת סופרים אות ל' כתב בזה"ל: עוד ראיתי סופרים בורים שכשטועין וכותבין קו"ף במקום למ"ד, עושין צואר תחלה על ראשו שיהיה למ"ד ואח"כ כשנתייבש הדיו גוררין הרגל, וה"ה כשטועין וכותבין למ"ד במקום קו"ף גוררין רגל הקו"ף ואח"כ גוררין הצואר, וזה מסול גמור כמו ה' במקום ד' שנתבאר לעיל בצורת ד'. ע"כ. היעלה על הדעת שהרב התייר "פסול גמור" מעשה סופרים בורים שעברו על חק תוכות, ויש עוד מה להעיר על הפסקים שם ולא עת האסף. ודי בזה. **שלמה מועלם ס"ט.**

פינת ההלכה

הוצאת השם מן היריעה

ט. אם לאחר שנקלף השם נשארו במקום הקילוף נקודות או רושם או טשטוש של דיו שאין בהם צורת אותיות, מותרים במחיקה.

י. אם לאחר שנקלף השם נשאר במקום הקילוף צורת השם באותיות העשויות כמין שקעים בקלף, מותר לשייף את המקום ולהחליקו כדי שיהיה ראוי לכתובה, ואין בזה מחיקת השם. [בקליפת השם יש שני מנהגים, יש סופרים הקולפים את השם בקילוף אחד ובמקום הקילוף נעשה שקע רחב עגול בצורת אליפסה. ויש הקולפים את השם בכמה קילופים בסכין בכיוונים שונים ובסוף מוציאים אותו שלם, דהיינו שקולפים תחילה את השם מצד רגלי האותיות ואח"כ עוברים להשלמת הקליפה מצד הגגות. ובמקום הקילוף נראות

אותיות השם עשויות כמין שקעים בקלף. עיין במש"כ שם בהערה 31].

יא. במקום שנקלף השם, יש אוסרים לכתוב תיבת חול, ויש מתירין, וכן נוהגים. וגם לדעת האוסרים, אם מחמת האיסור יצטרכו לגנוז את היריעה עם השמות הקדושים שבה, יש להתיר לכתוב תיבת חול על מקום הקליפה. ולדעתם יותר נכון להדביק טלאי דק באומנות על מקום הקליפה ולכתוב עליו תיבת חול. ועדיף לעשות כמנהג הסופרים שנותנים את היריעה לסופר ספרדי שיקלף את השם ויכתוב במקומו תיבת חול.

יב. כשקולף בגויל את השכבה העליונה מותר לכתוב על אותו מקום אע"פ שמקום הקליפה נעשה קלף. וכשקולף בקלף לא שייך דבר זה כלל.

יג. את השמות הנקלפים יש לגנוז במקום שגונזים פרשיות תפילין ומזוזות, שלא יבוא לידי מחיקה או בזיון ח"ו.

[מתוך יריעות שלמה ח"ד]

את המזוזות מהשקית הראותן לחכם בידיים רטובות מגשם, שיש לנגב את הידיים.

זיעה - בקיץ כאשר מזיעים יש לזהר מטפטוף זיעה מהמצח או הפאות וכן מזיעה בידיים. וראוי לבדוק את הסת"ם במקום ממוזג או מול מאוורר.

רוק - כאשר מדברים מול פרשיות או מתעטשים וכדומה לפעמים ניתות טיפות רוק הגורמים להתפשטות הדיו ולפסילת האותיות.

שתיה - כאשר המגיה כותב, בודק ומתקן יש להמנע באופן מוחלט מכל שתיה ליד הסת"ם ויש להרחיקן משולחן הכתיבה, כיון שיכול להשפך על היריעה ולגרום לנזק כבד.

מזגן - כאשר נמצאים קרוב למזגן ובמיוחד אם המזגן ישן לפעמים נתזים טפות זעירות של מים.

קולמוס - לפעמים כאשר שוטפים את הקולמוס במים יש לשים לב שלא ישארו טיפות בתוכו שעלולות לרדת במשך הכתיבה או התיקון

[מתוך יריעות שלמה ח"ב]

הגהה כהלכתה | מדור מקצועי

נקיטת אמצעי זהירות

זהירות מרטיבות

נטילת ידיים - לאחר נטילת ידיים צריך מאוד לזהר לנגב היטב את הידיים, וכן לשהות מעט לאחר הניגוב לפני נגיעה בסת"ם, כדי שהלחות תעלם לגמרי. כיון שנשארת רטיבות מסויימת בתחתית כף היד במקום שמניחים על הקלף, וכן יש לזהר מרטיבות בשרוול או טיפות מים ברצועת השעון.

מקוה - לאחר טבילה במקוה יש לנגב היטב את הראש והזקן כיון שנשארים טפות מים קטנות, שנוטפות מהשיער בעת הכתיבה או ההגהה.

גשמים - בחורף כאשר נכנסים לבית יש להסיר את הכובע והמעיל שמלאים בטפות מים וכן לנגב את הפנים והידיים מטפות הגשם. לפני שנוגעים במזוזות ובפרשיות. וכן יש לזהר כאשר הולכים לשאול שאלה בבית ההוראה, ומוציאים